

Wiesława Ziółkowska

Finanse publiczne

Teoria i zastosowanie

Wydanie piąte
zmienione i uzupełnione

Wydawnictwo
Wyższej Szkoły Bankowej
Poznań 2012

Wydanie pierwsze – 2000, drugie – 2002, trzecie – 2005, czwarte – 2010

Recenzent

prof. dr hab. Teresa Lubińska

Projekt okładki

Jan Ślusarski

Redaktor

Marek Kaszewski

Redaktor techniczny

Krzyszyna Sobkowicz

Kopiowanie i przetwarzanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody wydawcy

© Copyright by Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań 2012

ISBN 978-83-7205-307-7

WYDAWNICTWO
WYŻSZEJ SZKOŁY BANKOWEJ

al. Niepodległości2, 61-874 Poznań
tel. 61 655 33 99, tel./fax 61 655 33 97
e-mail: wydawwsb@wsb.poznan.pl, dzialhandlowy@wsb.poznan.pl
www.wydawnictwo.wsb.poznan.pl

Druk i oprawa: ESUS Druk cyfrowy

Spis treści

Przedmowa	9
Rozdział I. Podstawowe pojęcia	11
1. Ujęcie finansów publicznych w nauce	11
2. Sektor publiczny a finanse publiczne	14
3. Finanse publiczne w konstytucji	15
4. Pojęcie i zakres finansów publicznych w ustawodawstwie polskim a regulacje Unii Europejskiej.....	21
5. Struktura sektora finansów publicznych w Polsce.....	24
Zagadnienia kontrolne	32
Rozdział II. Finanse publiczne w teorii	33
1. Nurt interwencjonistyczny w teorii finansów publicznych	33
2. Doktryna neutralności finansów publicznych.....	37
Zagadnienia kontrolne	41
Rozdział III. Funkcje finansów publicznych	42
1. Czynniki określające funkcje finansów publicznych w gospodarce rynkowej.....	42
2. Rodzaje funkcji finansów publicznych	46
Zagadnienia kontrolne	60
Rozdział IV. Wpływ zagregowanego popytu władz publicznych na wzrost gospodarczy	61
1. Działanie mnożnika wydatkowego, podatkowego oraz mnożnika zrównoważonego budżetu	61
2. Zmiany w popycie a polityka pieniężna	69
3. Skuteczność polityki stabilizacyjnej.....	74
Zagadnienia kontrolne	77
Rozdział V. Zasady gospodarowania finansami publicznymi	78
1. Zasady gospodarowania finansami publicznymi w teorii.....	78
2. Zasady gospodarowania finansami publicznymi w ustawie o finansach publicznych	81
Zagadnienia kontrolne	84

Rozdział VI. Dochody publiczne	85
1. Klasyfikacja dochodów publicznych.....	85
2. Zasady podatkowe w teorii i praktyce.....	90
3. Wpływ podatków na skłonność do oszczędzania i inwestowania, wielkość dochodów budżetowych oraz redystrybucję dochodów społeczeństwa.....	95
4. Elementy prawne konstrukcji podatków	101
5. Klasyfikacja podatków	104
Zagadnienia kontrolne	105
 Rozdział VII. Polski system podatkowy	107
1. Pierwsze formy opodatkowania w Polsce.....	107
2. Pojęcie i zarys ewolucji systemu podatkowego	108
3. Harmonizacja podatków	111
4. Podatek od towarów i usług (podatek od wartości dodanej – VAT).....	116
5. Podatek akcyzowy	121
6. Podatek dochodowy od osób fizycznych	124
7. Podatek dochodowy od osób prawnych.....	136
8. Podatek rolny	140
9. Podatek leśny	142
10. Podatek od nieruchomości.....	143
11. Podatek od gier	145
12. Podatek od spadków i darowizn	146
13. Podatek od środków transportowych	148
14. Podatek od czynności cywilnoprawnych	149
15. Opłaty.....	150
16. Cło	151
Zagadnienia kontrolne	153
 Rozdział VIII. Wydatki publiczne	154
1. Klasyfikacja wydatków	154
2. Planowanie wydatków	164
Zagadnienia kontrolne	169
 Rozdział IX. Jednostki sektora finansów publicznych	171
1. Formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych według ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.....	171
2. Rodzaje państwowych funduszy celowych w Polsce	181
3. Pozostałe podmioty gospodarujące środkami publicznymi	195
Zagadnienia kontrolne	197
 Rozdział X. Ustawa budżetowa i Wieloletni Plan Finansowy Państwa	198
1. Rozwój instytucji budżetu	198
2. Konstrukcja ustawy budżetowej.....	201

3. Dochody i wydatki budżetu państwa.....	205
4. Tryb prac nad ustawą budżetową	215
5. Wieloletni Plan Finansowy Państwa (WPPF).....	221
Zagadnienia kontrolne	222
Rozdział XI. Decentralizacja finansów publicznych (Grażyna Krasowska-Walczak)...	224
1. Rozwój gospodarki lokalnej	224
2. Korzyści i uwarunkowania decentralizacji	242
Zagadnienia kontrolne	253
Rozdział XII. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	254
1. Zakres samorządowego sektora finansów publicznych.....	254
2. Wieloletnia Prognoza Finansowa jednostki samorządu terytorialnego.....	254
3. Uchwała budżetowa.....	255
4. Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego.....	257
5. Wykonywanie i zatwierdzanie wykonania budżetu j.s.t.	269
Zagadnienia kontrolne	270
Rozdział XIII. Deficyt i dług publiczny	271
1. Rodzaje sald budżetowych	271
2. Przyczyny powstawania deficytów	274
3. Kształtowanie się deficytu budżetowego w Polsce.....	275
4. Saldo sektora <i>general government</i>	280
5. Dług publiczny.....	284
6. Finansowanie deficytu i długu publicznego.....	289
7. Dług publiczny w gospodarce polskiej	294
8. Zarządzanie długiem publicznym	304
9. Ekonomiczne konsekwencje deficytów budżetowych i długu publicznego	307
Zagadnienia kontrolne	316
Rozdział XIV. Dyscyplina i kontrola finansów publicznych	318
1. Dyscyplina gospodarowania środkami publicznymi	318
2. Kontrola finansów publicznych.....	323
Zagadnienia kontrolne	332
Rozdział XV. Finanse publiczne Polski a Unia Europejska (Agnieszka Krzemińska) ..	333
1. Dochody i wydatki budżetu Unii Europejskiej	333
2. Rozliczenia Polski z Unią Europejską.....	338
3. Warunki uczestnictwa w strefie euro	341
4. Znaczenie kryteriów konwergencji z Maastricht	342
5. Korzyści i koszty wejścia do Unii Gospodarczej i Walutowej a szansa ustabilizowania finansów publicznych.....	345
Zagadnienia kontrolne	351

Załączniki	353
Bibliografia	370
Spis tabel	377
Spis rysunków	380
Spis załączników	381